

DE P R O O S T K O E R I E R

INHOUDSOPGAVE

*****

Bestuurssamenstelling	Pag.	2
In Memoriam P.W.Gille	pag.	3
Even voor Pampus liggen	pag.	4
Bericht van de Voorzitter	pag.	5
Historische dorpswandeling	pag.	6
Een woord van dank	pag.	10
Historie achter het behang	pag.	11
Sprookje v.d.verdwenen koe	pag.	11
Mijdrecht toen.....	pag.	12
Citaat A'damse Courant 1817	pag.	15
Nieuwe watermolen Wilnis 1817	pag.	15
Het mysterie v.d.cirkel	pag.	16
Posthistorie Ronde Venen(1)	pag.	19
Documentatie	pag.	21
Briefkaart Vinkeveen 1871	pag.	22
Briefkaart Vinkeveen 1884	pag.	23
Van het Bestuur	pag.	24

Redaktie commissie:
de heren L.Claassen
Th. de Schrijver
F. de Wit

Redaktie adres:
L.Claassen
Pr.Margrietlaan 54
Mijdrecht
tel.:02979-83512

- o -

VIERDE JAARGANG nummer 2 - MEI 1989

Het BESTUUR van de Historische Vereniging
DE PROOSDIJLANDEN
opgericht 20/9/84

Wvd. Voorzitter:

L. Claassen
02979-83512

Vice-voorzitter:

M. H. Cnossen
02979-83238

Penningmeester:

A. Stam
02979-84504

Bestuurslid:

Th. de Schrijver
02979-84241

Secretaris:

Mw. A. J. M. de Waard
Corr. adres:
Lepelaar 2, 2641 TN Mijdrecht
tel.: 02979-89108

Bankrelatie:

RABOBANK te Mijdrecht
rek.nr: 36.96.18.505

HERINNERINGEN AAN MIJDRECHT VAN TOEN

12 nov.'03-2 mrt.89

Ten afscheid ...

Begin dit jaar ging hij van ons heen:

De Heer P. W. Gille.

Met plezier en dankbaarheid denken wij terug aan de vele avonden, waarop hij - geheel op zijn eigen manier ~ ons de liefde voor zijn dorp bijbracht,

Het was een man die , waar het zijn dorp betreft, niet te stuiten was. Meermalen zei de heer Brugman: "Mijnheer Gille, het is al half elf, moet u niet gaan slapen!" Steevast kreeg hij dan ten antwoord: " Oh nog even een paar foto's en dan stop ik er mee " ,

Hij wist ontzettend veel over Mijdrecht te vertellen en menigeen onder u zal zich nog het verhaal over Mevrouw van Wieringen herinneren. Dan raakte hij in vuur en vlam en wist oud en jong te boeien.

Vier jaar lang - stond elke week - een foto met onderschrift van hem in de Mijdrechtse Courant. Vier jaar lang heb ik al deze foto's verzameld, als een hommage aan een streekkenner bij uitstek,

Moge hij ruste in vrede,

Th. De Schrijver

" EVEN VOOR PAMPUS LIGGEN ! "

Kent u die uitdrukking?

Pampus is een ondiepte voor het IJ, tussen de Waterlandse zeedijk en het Muiderzand.

In 1896 werd er een geul doorheen gegraven. Oude zeilschepen moesten daar bij die zandbank blijven liggen, totdat de vloed opkwam.

Maar Pampus is meer dan een zandbank, het is een eilandje met een fort, dit ter bescherming van de Oranjesluizen (thans Rijksmagazijn). Een grasgroen fort in het IJsselmeer.

Als je om het eiland vaart, doet het je denken aan een fort uit de Hollandse Waterlinie. Het is

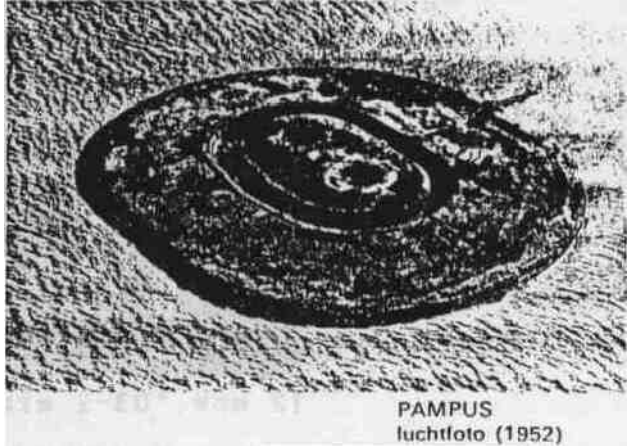
een groot fort, groter dan je vanuit het water ziet,

Het centrum wordt beschermd door een diepe, met bomen en struiken volgegroeide gracht. Er groeien vlieren en wat meidoorns. Voorts veel gras, bereklauw, fluitekruid en bramen. Ook een geschutskoepel ontbreekt niet. Het inwendige van het fort is ook veel groter dan je denkt. Het bestaat uit een compleet stelsel van gangen en ruimtes. Van de plafonds druipt het water en hier en daar worden er kalkachtige druipstenen gevormd.

Als je boven op het fort staat, zie je ónder je de boten rakelings langs het eiland varen. Je kan er zo boven op kijken,

Een heel mooi gezicht zo.

Deze impressie wilde ik u, na die fijne avond over de Hollandse Waterlinie, niet onthouden.

H. Moria - Hijman

BERICHT VAN DE VOORZITTER

Enkele jaren geleden. Zomaar op een prachtige zomerse dag in juni. Aan de Bozenhoven is een mij onbekende heer aan het foto's maken. Heel nauwgezet en kennelijk met veel genoegen; het straalt van zijn gezicht. In het voorbijgaan spreek ik hem aan - namen worden uitgewisseld, zijn naam is al weer uit mijn geheugen gewist - en vraag hem: "Wat bent u aan het fotograferen?" Hij antwoordt mij daarop: "Ziet u, mijn fotografie is pure liefhebberij. Ik wil graag van tijd tot tijd dorpsgezichten vastleggen. In de loop der jaren gaat er zoveel schoons en eigens verloren door afbraak en vernieuwing. En voor de mensen die na ons komen wil ik door middel van mijn foto's zo veel mogelijk bewaren."

Zo'n ontmoeting geeft aanleiding tot schrijven en tot nadenken. Misschien zijn er mensen onder onze leden, die dit voorbeeld kunnen en willen navolgen: Het heden, het nu "vasthouden" voor later, de toekomst.

Wat is er in de loop van de twintigste eeuw in onze dorpen van De Ronde Venen al veel veranderd! We hebben dat mogen zien tijdens de avonden, waarop de heren P.W.Gille en H.W. van Soest hun unieke verzameling oude prentbriefkaarten lieten zien en daarbij boeiend wisten te vertellen. Onze historische vereniging moet niet alleen "graven" in het verleden, maar het ook tot een van haar taken rekenen het "heden" vast te leggen voor de generaties na ons. De heer Th. de Schrijver, één der onzen houdt zich daar voortreffelijk mee bezig.

Uw vice-voorzitter, M.H.Cnossen.

Historische Dorpswandeling..

Historische dorpswandeling, zult u ongetwijfeld zeggen, is dat dan nog mogelijk in Mijdrecht?

Inderdaad veel ouds is er niet meer! Het ene na het andere moderne gebouw verrijst uit de veenbodem. Dat het ook anders kan heeft een Mijdrechtse aannemer bewezen. Dit bedrijf kocht nl. wat oude pandjes op en ging deze .....renoveren; zodat er gelukkig, toch nog wat van het oude dorpskarakter bewaard bleef. Er is dus inderdaad wat fantasie voor nodig om aan deze wandeling te beginnen. Afijn, laten we het maar eens proberen en terug gaan in de tijd.

U staat op de brug voor de r.k. kerk te Driehuis, waarachter de Driehuizervaart begint en uitmond in de Kromme Mijdrecht. Aan het eind hiervan stond de Driehuizermolen, waarvan de onderbouw nog is overgebleven, Genoemde molen is indertijd nog ingezet bij de droogmaking van de Mijdrechtse Polder. Van bovenstaande vaart is nog een klein stukje overgebleven, t.w. van de Bovendijk tot aan de "Kromme", Net voordat u de weg wilt oversteken, komt - luid toeterend - de omnibus van Jongeneel uit Mijdrecht er aan. "Joh, maak niet zo'n herrie, een gewoon Christenmens kan geeneens meer rustig over straat lopen!"

Verder gaand over Bosch en Hove, komt u nu op de plek waar ze later het Dr. Schaepmanplantsoen hebben gebouwd. Nu heet het nog Elfhuizen, genoemd naar het aantal woningen. Aan de overkant zijn enkele jongens wat stekeltjes aan het vangen en hebben grote lol als Piet van Dirk uitglijdt en in 't water valt. Daar passeert Kees van het achtervaartje, onderuit gezeten op de bok en een sigaar tussen ze kiezen.

"Morgen, Marie. Morgen Kees!"

En dan kom je op de plek, waar tientallen jaren later de Hema zal verrijzen. Marie, weet het nog precies! Haar vader had haar eens verteld dat hier een heel paardenspoor in de grond zat, tot aan bakker Verboom. Volgens de overlevering hadden de Mijdrechtse Fransen het moeras ingelokt, zodat ze met man en paard omkwamen. Het pand van deze bakker, is een van de oudste huizen in Mijdrecht.

OMNIBUS-DIENST

TUSSEHEN

Mijdrecht

EN

Station Nieuwersluis.

- a. Ondernemer **K. JONGENEEL**, landbouwer te *Mijdrecht*.
 b. Omnibus-rijtuig voor minstens 7 passagiers.
 c. Langs den Heerenweg, Straatweg en Stationsweg.
 d. *Wilnis, Vinkeveen aan de Schans, Ter Au, Nieuwersluis, Station Rhijnspoor*. Hoofdkantoor te *Mijdrecht*.
 e. In werking **1 April 1882**.
 f. Dagelijks 2 maal van *Mijdrecht* en van het *Station Nieuwersluis*.

Uren van vertrek:

Van Mijdrecht	6.50	voormiddags en 3.40	namiddags.
• Wilnis	7.10	•	• 4 — •
• de Schans	7.20	•	• 4.10 •
• Ter Au	7.50	•	• 4.40 •
Aankomst Station Nieuwersluis	8.25	•	• 5.15 •
Van Station Nieuwersluis	9.15	voormiddags en 5.30	namiddags.
• Ter Au	9.45	•	• 6.05 •
• de Schans	10.15	•	• 6.30 •
• Wilnis	10.25	•	• 6.40 •
Aankomst Mijdrecht	10.40	•	• 7.— •

Tarief voor Passagiers:

Van Mijdrecht	naar het Station Nieuwersluis en omgekeerd	Elke fr.	f 0.60; f 1.—
• Wilnis	•	•	- 0.45; - 0.60
• de Schans	•	•	- 0.40; - 0.50
• Ter Au	•	•	- 0.25.
• Nieuwersluis	•	•	- 0.10.
Bagage der Passagiers 5 kilo vrij, voor elke 5 kilo meer			f 0.05.

De Ondernemer,
K. JONGENEEL.

Tijdens verbouwingen zijn hier tegels tevoorschijn gekomen uit begin 1600ï

Inmiddels zijn we terecht gekomen bij de Dorpsstraat hoek Stationsweg, waar in 1843 de Heer J.B.J. Bruning, koopman in turf, "eene burgerbehuizing met moestuin" kocht van de Heer K. van Wieringen. Achter de moestuin lagen de veenakkers van de Heer van Beijeren. In 1880 werd het pand gekocht door de Koopman J.A.F. Kockmann te Mijdrecht - die hierin een textielzaak begon,

Komen wij vervolgens bij de huizen van resp. Alblas en de Liefde. Vele tientallen jaren later, zal de toen opgerichte Historische Vereniging hier opgravingen verrichten, teneinde beter inzicht te krijgen in de historie van Mijdrecht. De oudste bewoning op het onderzochte terrein vond plaats op het veen. Waarschijnlijk was de huidige Dorpsstraat in de middeleeuwen ook al de hoofdweg, die door een dijkje werd gevormd. Het archeologisch vondstmateriaal zal hen bij een bewoning vanaf 1250/1300 in Mijdrecht brengen. Er werd heel wat materiaal uit de bodem gehaald. De oudste scherven dateren waarschijnlijk uit 1250. We vervolgen nu onze weg en komen bij de plaats waar later de firma Korver-Arant zich zou gaan vestigen. Hier was het dat de Heer Johannes Albertus Bader - afkomstig uit Vinkeveen - op 19 April 1866 een bakkerij begon, welke - volgens de koopakte - gelegen was aan de Heerenweg/hoek Schipperssteeg. In 1888 ging hij failliet en werd Bakker Johannes Vosmeer eigenaar van het pand. Op 9 Januari 1900 werd het pand - nu gelegen aan de Dorpsstraat, hoek Dievenlaantje, overgedaan aan de Heer Dirk Broer, broodbakker te Waddinxveen, voor de somma van f. 3.500,- Later volgde zijn zoon hem op. Inmiddels zijn we bij de Bruggesloot beland. De Bruggesloot - die door de bewoners van de Irenelaan, schertsend Martelaarsgracht werd genoemd. Wat was nl. het geval?! De huizen die hier stonden waren erbarmelijk slecht; zodat er tijdens de weekenden doorlopend geklust werd. Humorvolle mensen, die Mijdrechtenaren. Overigens is de Bruggesloot een oude Historische plek. Het is mijn rotsvaste overtuiging dat er meer in de grond zit, dan menigeen denkt. En deze overtuiging is niet enkel en alleen gebaseerd op fantasie . . . . . !

Wij steken nu de weg: over en lopen langs de imposante villa van de familie Van Wieringen. Je zou het 't Loo van Mijdrecht kunnen noemen.

Mevrouw van Vieringen was zeer begaan met het lot van de armen. Velen konden op haar financiële steun rekenen of op goederen in natura, zoals groente, brood en fruit.

We lopen nu de Heerenweg weer terug tot aan de Kerkvaart, waar we afslaan. Halverwege moeten we even de pas inhouden, want er wordt juist een schip op de helling getrokken. Het is zwaar werk en ondergeschreeuw van één hup, één hup, komt langzaam maar zeker het schip op de helling.

We lopen verder langs de Kerkvaart, waar drie molens naast elkaar staan. (bron: Gebr. Verweij)

Een ervan is een houtzaagmolen, die volop in bedrijf is. De wieken draaien hun eindeloos ritme en zetten de zagen in beweging die op hun beurt de stammen in planken zagen.

We gaan nu weer op huis aan en lopen over de Bernhardlaan terug. Aan de linkerkant zien we een laag gebouw met de naam Prinsenhuis. He, denken we, dat moet een nieuw gebouw zijn, want dat stond er vroeger niet! Inderdaad, beste wandelaar; hier in het lokaal van de Historische Vereniging "De Proosdylanden" kunt u alles nog eens op uw gemak bekijken. U bent van harte welkom. Tot ziens!

Dees

EEN WOORD VAN DANK.

Bij deze wil ik Mevrouw Broer en de Heer Kockmann hartelijk dank zeggen voor de historische gegevens, die zij onze vereniging welwillend ter hand stelden. Dank zij hen zijn we weer een stuk verder gekomen met de geschiedenis van ons dorp, Trouwens over belangstelling hebben we de laatste tijd niet te klagen. Men doet steeds vaker een beroep op onze vereniging en van overal vandaan komen historische gegevens binnen. Voor ons is het een geweldige stimulans en wij gaan net zo lang door tot wij de Proosdy gevonden hebben.

HISTORIE? . . . . . J E LEEFT ER MIDDEN IN!

HISTORIE ACHTER HET BEHANG . .

Tijdens afbraak van een huis in Cothen, kwam onderstaande advertentie boven water.

Alle bekende en onbekende schuldeischers in de onder het voorrecht van de boedelbeschrijving aanvaardde nalatenschap van

JOHANNES FREDERICUS KLINKHAMER

in leven Veerman te Vinkeveen, en aldaar overleden 4 November 1895, worden opgeroepen tot het aanhooren der rekening en verantwoording op Woensdag 27 Mei 1896, namiddags 3 ure, in het Logement van LEEUWENHOEK, te Loenersloot, waarna, zoo geen verzet plaats heeft, tot betaling zal worden overgegaan, voor zoo ver het bedrag der nalatenschap toereikend zal zijn.

6196. J. BOS JAz, Notaris te Vreeland.

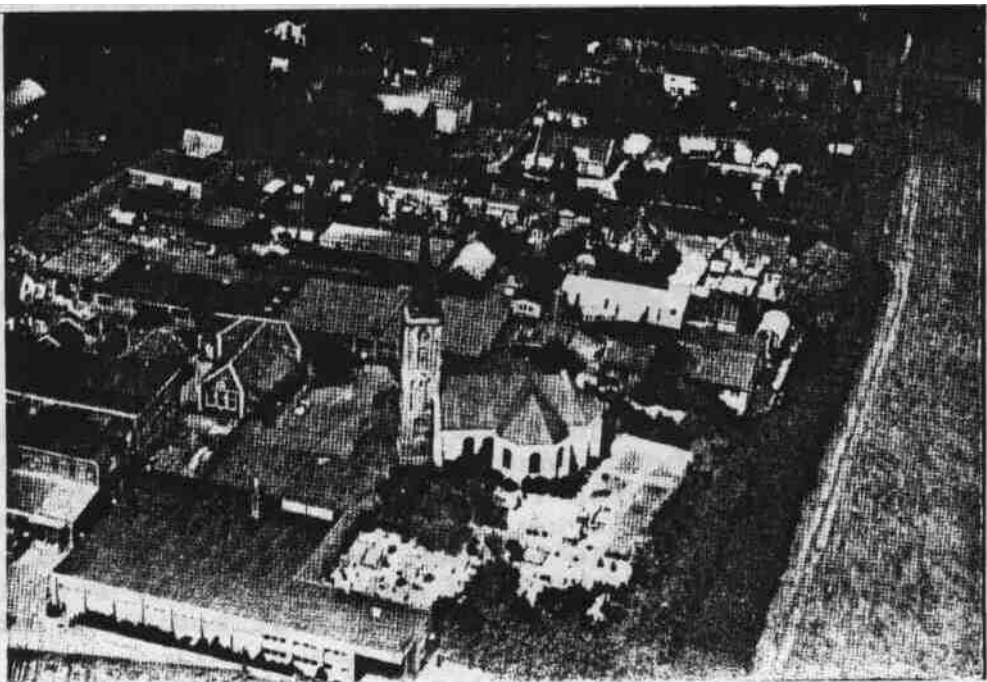
HET SPROOKJE VAN DE VERDWENEN KOE...?;

In het verleden heette de Helmsteeg achtereenvolgens Schipperssteeg en Dievenlaantje. Helemaal achteraan stond, en wat krotwoningen, waarin o . a . een dief en een moordenaar woonde. Sanitaire voorzieningen ont-

braken. Zo deed men zijn behoefte op een po en gooide dat buiten op een hoop; waarover de bakker vervolgens zijn asla leegde. Op zekere dag miste een boer één van zijn koeien. De sterke arm werd er bijgeroepen en ging over tot arrestatie van één der bewoners. Doch, hoe men ook zocht, de koe werd nooit gevonden. Totdat men in 1988 bij opgravingen een compleet koeienskelet vond. Zou dit dan toch de bewuste koe zijn? Misschien dat - na determinatie - de ouderdom vastgesteld kan worden.

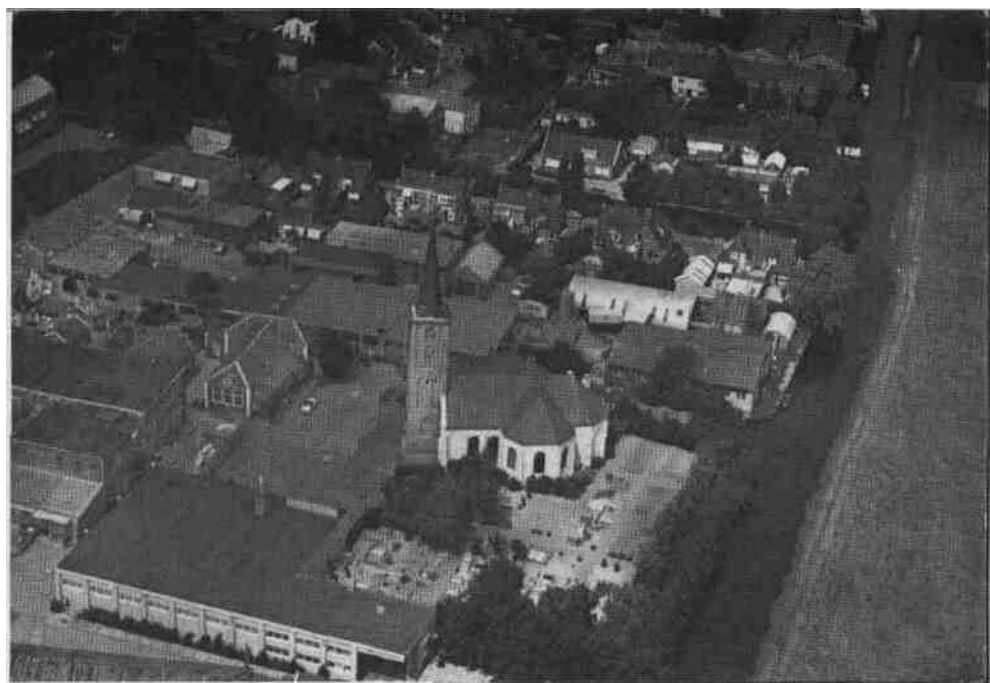
afb. 1

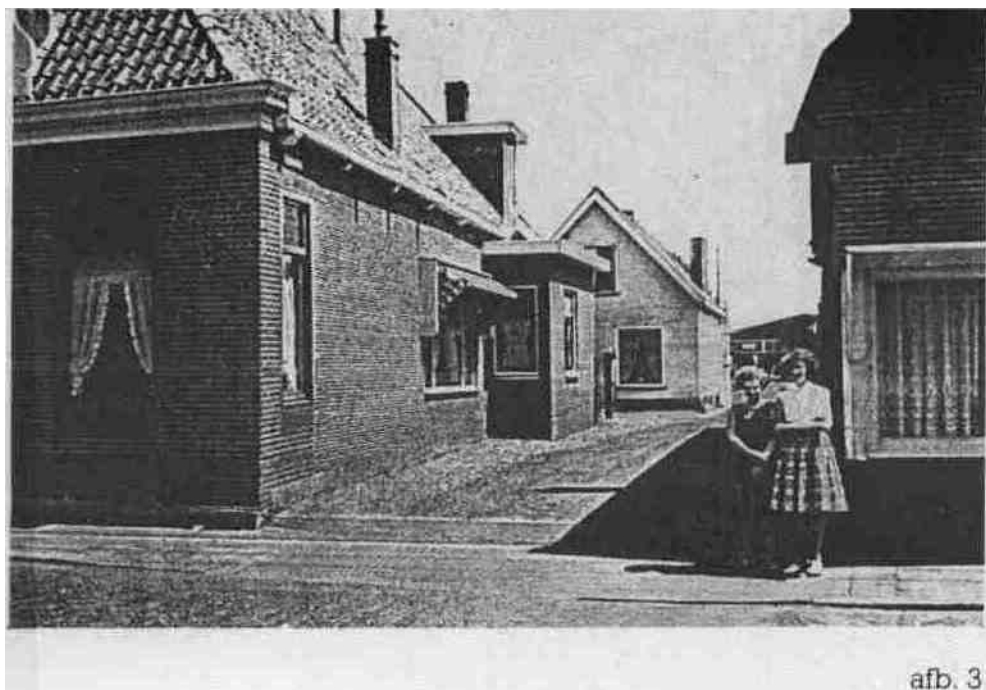
afb. 2

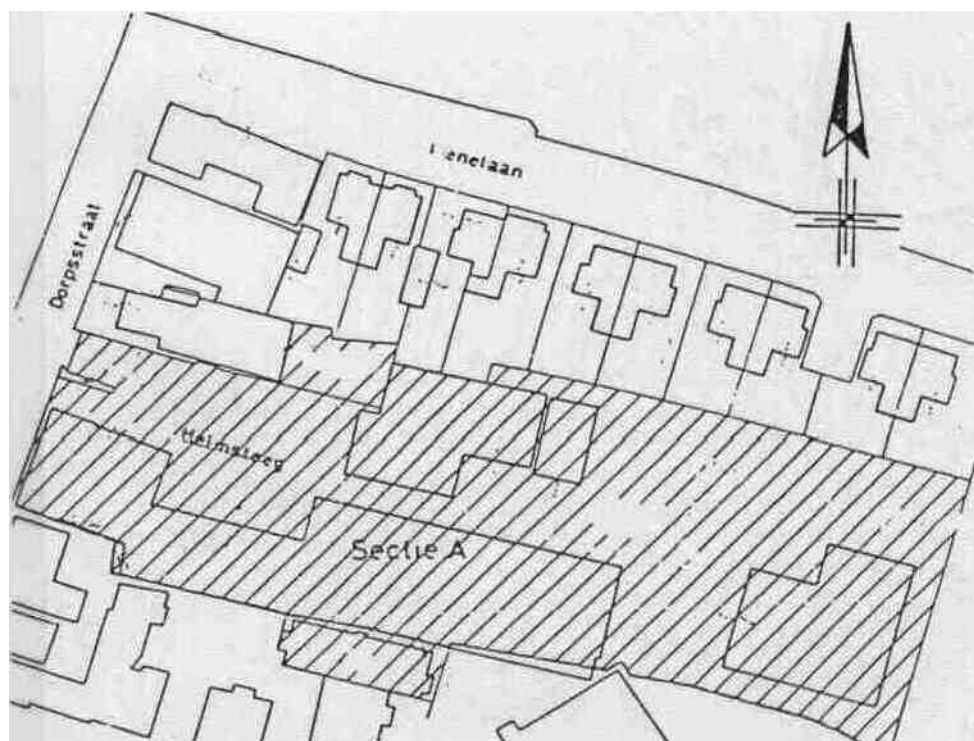
afb. 1

afb. 2

afb. 3

Afb. 1 (zie vorige pagina's)
Mijdrecht Centrum 'slechts' 15 jaar geleden.
Centraal stond liet voormalige Gemeentehuis dat ondertussen plaats heeft gemaakt voor het huidige, Thans is er rond het Gemeentehuis heel veel veranderd terwijl de toekomstige ontwikkelingen een radicale wijziging van dit plaatje te zien gaan geven.

On de afbeelding links boven is de niaats waar de Historische Vereniging in 1987 startte met de eerste archeologische ongraving.

Linksmidden oo deze afbeelding de grens van de derde opgraving op de plaats van het voormalig Groene Kruis gebouw.

Afb. 2

De Ned. Herv. Kerk gezien vanuit het zuidoosten Deze afbeelding dateert 1978.

In het midden van foto de foto waar de Hist. Vereniging haar tweede archeologische opgraving in 1988 gestalte gaf.

Onder vaak barre weersomstandigheden word hier maandenlang ongraafwerk verricht om iets van de rijke historie te kunnen vastleggen.

Afb. 3

De "Helmstraat 1989" zag er als Helmsteeg 1919 zo uit. Wat is het verschil?

De woonwerkfunctie veranderde. De bedrijvigheid van de toenmalige kleine en creatieve bedrijfjes (aan huis) maakte plaats voor een industrieel gebeuren.

Thans wordt dit middelpunt van ons dorp een levendige woonfunctie voor de oudere generatie.

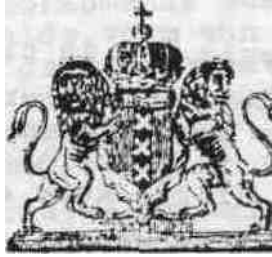
Afb. 4

Overzichtsplattegrond van de bestaande locatie on de plaats van de voormalige fabrieksterreinen van Korver BV

A*. 1817.

N°. 8:.

AMSTERDAMSCH
Z A T U R D A G

C O U R A N T .
DEN 10den APRIL

DEZE DUBBELE COURANT WORDT VOOR DEN GEWONE
PRIJS UITGEGEVEN.

De Kamerheer van Dienst maakt bekend, dat ZIJNE
MAJESTEIT DE KONING, Zaterdag den 12den en Maan-
dag den 14den April 1817, des namiddags ten één
ure, Audiëntie zal verlenen.

Amsterdam, den 11den April 1817.

De Kamerheer voornoemd,
Gr. VAN LIMBURG STIRUM NOORDWIJK.

N I E U W E   W A T E R M O L E N

Het Polderbestuur van WILNIS, Bewesten Heinooms-
vaart, daar toe behoorlijk geautoriseerd, zal op
Woensdag den 30sten April 1817, s'morgens ten tien
ure precies, te Wilnis, bij den Kastelein HERMANUS
VAN OS, aan den minst aannemenden publiek besteden,
het weder Opbouwen van den in 1813 afgebranden
Watermolen van dezen Polder, met alle de daar toe
behoorende leverantiën, en zulks of in ééne massa,
of bij onderdeelen, van Hout, Metselwerk en Timmer-
werk, elk apart, naar gelang van de omstandighe-
den. Broeder volgens biljetten, Notitie en Bestek;
welk laatste, behalve in de meeste Herbergen van
het Rondeveen en aangrenzende Dorpen, ook ter
lezing ligt, in de voornaamste Logementen aan den
Rijn, van Outshoorn tot Utrecht; en aan de Vecht
van Utrecht tot Loenen; voorts aan den Arnstel; en
te Amsterdam in 't Noord-Hollandsche Koffiehuys,
op den Dam; Utrecht bij LA HAIJE, op de Neude;
Woerden in de Stads-Herberg.

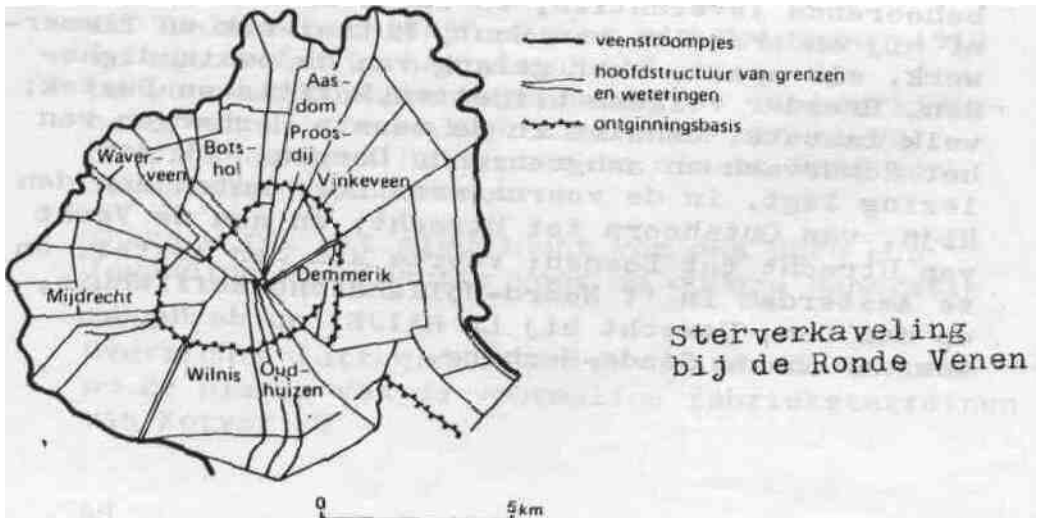
Het mysterie van de cirkel .

Zoals we allen weten ligt Mijdrecht in de Ronde Venen. De vraag is nu hoe komt men aan deze naam? In dit artikel zal ik proberen in het kort te vertellen hoe men hierop komt en wat alles inhoud.

Om te beginnen gaan we eerst terug naar het jaar 5500 v.Chr. Vanaf deze tijd wordt in het huidige West-Nederland een uitgestrekt veengebied gevormd. Op zich is deze naam zeer misleidend vanwege het feit dat het ook in Vlaanderen, Zeeland en Brabant voorkomt.

Deze laag veen ontwikkelt zich tot een dikte van + 2 meter, het bleef daar liggen tot aan de middeleeuwen toen men begon met ontginningen op beperkte schaal . Vanaf de 18e eeuw werden deze ontginningen op grote schaal aangepakt.

Maar, dat mocht alleen als er na de ontginning overgegaan zou worden tot een droogmakerij (1790) . Ook in onze streken begon men met ontginningen. En wel op een plaats die hoger lag dan de omgeving. Zo'n plek noemde men een veenkoepel. Deze veenkoepels waren over het algemeen ontstaan doordat ander de veenlaag enig relief voorkwam.

Op deze weinig voorkomende veenkoepels kon men slechts één bepaalde vorm van verkaveling toepassen, namelijk de sterverkaveling. Deze sterverkaveling komt voorzover mij bekend alleen in Mijdrecht en Loosdrecht voor. wat hield nu zo'n sterverkaveling in?

Voor zo'n sterverkaveling had je feu eerste een veenkoepel nodig. Deze veenkoepel was van nature omgeven met veenstroompjes, die voor natuurlijke afwatering zorgden, deze veenstroompjes zijn in het geval van de Ronde venen, de riviertjes de Waver en de Kromme Mijdrecht. Daar er bij veenkoepels sprake is van een enigszins ovale vorm was het gevolg dat de veenstroompjes in een cirkel om het gebied heen gingen lopen. Langs deze gemakkelijk bevaarbare stroompjes ontstond al gauw bebouwing, De Hoef, Waverveen. Later bebouwde men ook de zogenaamde binnenring, waar thans het oudste gedeelte van Wilnis en van Mijdrecht ligt.

De boeren, die langs deze bevaarbare stroompjes woonden, gingen - om in hun onderhoud te kunnen voorzien - al snel over tot het ontginnen van het veen. Daarvoor plaatste men in het midden van de veenkoepel een baken (vaak een boom). het midden van de veenkoepel is in het gebied van de Ronde Venen het kruispunt van de provinciale weg Uithoorn naar Vinkeveen en de Ir. Enschedeweg naar Wilnis. Vanaf de rand van de veenkoepel (gelegen dus bij de veenstroompjes) begon men met de ontginning. Er werd dan langzaam naar het baken toegewerkt.

Op deze wijze ontstond dan een percelenring in de vorm van een spaakwiel - de zogenaamde sterverkaveling. Anno 1999 is hiervan nog maar weinig meer te zien. Aan deze spaakwiel-vorm dankt de Ronde Venen haar naam.

Nadat men op deze wijze het veen had ontgonnen waren er grote plassen ontstaan, zoals de huidige Vinkenveense plassen. Maar omdat er in 1790 was

bepaald dat men alleen mocht ontginnen als er na afloop een droogmakerij zou ontstaan werden ook in de Ronde Venen de plassen drooggemalen. Dat gebeurde in eerste instantie in 1795 met "behulp van 2 oude molens en één stoomgemaal, (dit was pas het tweede stoomgemaal in Nederland), om zo de eerste bedijking droog te malen. Maar door allerlei problemen (zoals brand en kinderziektes) besloot men omstreeks 1800 om zowel het stoomgemaal als de twee oude molens te vervangen door acht modernere windmolens. Vier van deze molens werden langs de Kerkvaart gebouwd. Van deze molens werd de laatste in 1915 ontmanteld. Het onderstuk van deze molen is nu nog te zien aan de A.C. Verhoefweg. Door al deze problemen en veranderingen werd de Polder De Eerste Bedijking pas in 1852 definitief drooggemalen nadat zij meerdere malen was ondergelopen. Deze polder is heden ten dage de wijk Hofland.

Na dit ongelukkige begin ging men snel over tot het inpolderen van de overige plassen. Zo werden de huidige polder Groot Mijdrecht (waar nu o . a . , het Industrierrein van Mijdrecht is) in 1880 en de Polder Veenzijde tussen de Burgemeester Padmosweg en de Bovendijk in Wilnis eerst in 1929 drooggelegd. Zelfs tot 1954 was het de bedoeling dat ze ook de Vinkenveense Plassen zouden droogmaken.

Nadat de plassen van de Ronde Venen waren drooggemalen (uitgezonderd dus de Vinkenveense) was het de opzet dat ze zouden worden gebruikt voor landbouw. In de begin jaren werd dit ook gedaan maar al gauw kwam men tot de ontdekking dat deze polders door hun hoge waterstand en kwelproblematiek alleen maar geschikt waren voor veeteelt. Wat dan ook in 1989 nog steeds het geval is.

Locator.

POSTHISTORIE VAN DE RONDE VENEN (I)
door L.Claassen, Mijdrecht

Met de post hebben we allemaal te maken. De een vaak, de ander minder vaak, maar nooit .... dat kom heden ten dage niet meer voor!

In het verleden was dat ook zo, hoewel natuurlijk in veel mindere mate. Het schrijven en verzenden van brieven was toen min of meer aan de elite voorbehouden. Toch is er sinds mensenheugenis altijd sprake geweest van allerlei vormen van, al dan niet georganiseerd, postvervoer.

Al vanaf omstreeks 1600 is dat vrij goed op gang gekomen. Amsterdam bijvoorbeeld, kende al sedert 1667(!) poststempels met het Amsterdamse stadswapen (zie afb.1).

afb.1.

3 stuivers: H= Den Haag; R= Rotterdam; T= Texel
(duurder)
ras met de Komst van de postzegels - In ons land In 1852 - kwam er echt een postbedrijf, een staatspostbedrijf.

Eigenlijk was dat er al ongeveer honderd jaar eerder, maar er werd toen gewerkt met allerlei poststempels, postmerken, posttarieven, waarbij het gebruikelijk was dat de ontvanger het postrecht betaalde! Dat ging natuurlijk lang niet altijd naar wens.

Er kwamen dus tenslotte postzegels, waarmede betaling van het postrecht naar de afzender ging en dat is nog maar 137 jaar geleden; niet zo lang dus naar historische begrippen!

Zoals gezegd was er van het begin af sprake van een staatsbedrijf en je zou dus zeggen: goed geregeld en bestuurd en bovendien gecentraliseerd in 's-Gravenhage. De landelijk historie sedert het begin van de Post zou dus voor het "oprapen" moeten liggen. Nou, vergeet het maar!

Het blijkt een moeizaam bijeenzoeken van gegevens te zijn wanneer men details wil weten van de posthistorie tussen 1852 en bijv. 1910 zeker wanneer dit zich dan ook nog moet toespitsen op de Ronde Venen en met name de plaatsen Mijdrecht, Vinkeveen en Wilnis.

Het bekende Postmuseum in Den Haag heeft, voor wat dit betreft, in hoofdzaak afdrucken van poststempels. Dank zij de medewerking van het museum kunnen er hierbij enkele worden afgedrukt (zie afb. 2. Let wel d.i. 1877 e.v.) Het archief van het voormalige staatspostbedrijf blijkt van ons gebied slechts enige globale oude gegevens te hebben bewaard! Wanneer je echter wilt weten wat de economische omvang van het postbedrijf in de Ronde Venen voor 1900 was, d.w.z. hoeveel postzegels er bijvoorbeeld per jaar werden verkocht, dan is dat niet zo maar te vinden. Met behulp van die cijfers zou namelijk vastgesteld kunnen worden hoe schaars de verschillende stempelafdrucken van Mijdrecht, Vinkeveen en Wilnis moeten zijn, of misschien juist niet?

Goed, het zoeken gaat voort en misschien stuiten wij toch nog ergens op het gewenste cijfermateriaal.

Met hulp van het PTT-archief is intussen ontdekt dat Mijdrecht al in 1851 een zogeheten hulppostkantoor kreeg en dat Wilnis en Vinkeveen toen nog moesten volstaan met een 'bestelhuis'. Het bestelhuis van Vinkeveen werd in 1861 tot hulppostkantoor verheven en dat van Wilnis volgde in 1867. Het 'hptk.' Mijdrecht

promoveerde/in 1878 tot echt postkantoor, waarin ook een telegraaf-kantoor werd gevestigd. De telefoondienst kwam er in Mijdrecht pas in 1906 bij en toen was dus de PTT daar compleet. Waar de verschillende kantoren in het prille begin waren gevestigd is voor mij nog een open vraag. We zoeken het op! Of, als U het misschien weet, dan mag U het zeggen, graag zelfs. Van Mijdrecht weten wij dat het postkantoor in 1876 in het toenallge gemeentehuis was gevestigd. Maar daarvoor? En Vinkeveen en Wilnis?? Kwam de post in Wilnis in 1883 ten huize van de fam. Van Soest of al eerder? Als U het ons niet kunt vertellen, dan hopen wij het het voor het verschijnen van de volgende editie te hebben gevonden.

(wordt vervolgd)

Zie ook pag. 22/23

DOCUMENTATIE

Documentatie is voor een historische Vereniging het halve werk en we zijn dan ook blij te kunnen vermelden dat ons lid, dhr. Th. de Schrijver de zaak nu grondig heeft aangepakt. Hij heeft, om te beginnen, een systematische registratie gemaakt van al hetgeen wij tot nu toe hebben bijeengebracht (soms in bruikleen). Dit register, dat hij heel chique CATALOGUE heeft genoemd, vindt U als bijlage bij dit nummer. Hebt U nog historische literatuur, kaarten of ander materiaal, liefst in hoofdzaak betrekking hebbende op onze regio, dan houden wij ons graag aanbevolen. Het materiaal wordt dan ook voor anderen toegankelijk gemaakt door opneming in ons documentatie-systeem. U kunt het desgewenst ook in bruikleen afstaan. Een telefoontje aan Theo de Schrijver (84241) is voldoende. Dank voor Uw medewerking!

RED.

Posthistorie

VINKEVEEN 1871 (I)

Een briekaart van Vinkeveen naar Amsterdam. Dat kostte toen 2 1/2cent! U ziet aan de bovenkant het naamstempel VINKEVEEN, dat eigenlijk op de voorgedrukte frankering had moeten staan.

Verder; Loenen 04/10/71. Loenen was toen het districtskantoor(zoals nu Maarssen voor ons). De post ging dus eerst naar Loenen, werd daar van een datumstempel voorzien(dit mocht niet op het hulppostkantoor van verzending) en ging vervolgens naar de bestemming. Volgens het Amsterdamse aankomststempel alles op een dag! Ja, toen ging het vlot.

Het nummer D56 was dat van de postbesteller. Die hadden vroeger allemaal een nummer dat op de te bezorgen post werd gestempeld. Men kon dus altijd zien wie het poststuk had afgeleverd bij de geadresseerde. Handig, niet waar?

VINKEVEEN 1884 (II)

Een heel bijzondere briefkaart die in 1884 is verzonden van Vinkeveen naar Rotterdam. Nog steeds a raison van 2 1/2 cent.' Dit is natuurlijk niet het bijzondere van de kaart. Vinkeveen had in 1884 nog geen datumstempel, maar als hulppostkantoor alleen een letterstempel, zoals op de vorige briefkaart geplaatst. Het betreft hier een rubber proefstempel dat in 1884 aan een klein aantal kantoren werd uitgereikt. De proef slaagde niet en ongeveer een jaar later werd het stempel alweer ingetrokken. Als U zulk een stempelafdruk ooit mocht tegenkomen(je weet maar nooit), dan houden wij ons zeer aanbevolen voor bezichtiging. Hoe rechtstreekse bestelling mogelijk was is niet duidelijk. Het had over Loenen moeten lopen, met een stempel van dat kantoor.

VAN HET BESTUUR

1. Aan B&W van de Ronde Venen is een verzoek gezonden om aanvullende subsidie opdat wij onze historische werkzaamheden tbv de regio kunnen voortzetten, resp. uitbreiden. De huur, energiekosten en het onderhoud van ons lokaal in het Prinsenhuis, is nl. zodanig kostbaar dat dit vrijwel al onze huidige middelen opslokt, zodat er weinig of niets overblijft voor onze eigenlijke werkzaamheden. Een zeer drastische contributie-verhoging lijkt ons niet de juiste weg om meer armslag te verkrijgen en vandaar ons bovengenoemde verzoek. U hoort daar tzt meer van.

2. De resultaten van onze opgravingen worden nu door ons energieke opgravings-team afgerond, waarna een rapportering zal verschijnen. De mogelijkheid wordt bekeken om daaraan in het najaar een kleine tentoonstelling te wijden.

3. Als U weer eens in ons clubgebouw komt dan ziet U daar fraaie, professioneel gemaakte kasten en schappen, belangeloos gemaakt door ons mede-lid, de heer Van Rijn. Hiervoor nogmaals, ook op deze plaats, onze grote dank. Ons documentatie materiaal kan nu goed worden opgeborgen. Overigens missen wij enige boeken. Als U die mocht hebben 'geleend', graag spoed! terugbezorgen!

4. Het plan voor een historische fietstocht in de regio is naar de zomermaanden verschoven. U hoort daarover tijdig nader.

5. Er staat een ledenvergadering op het programma voor SEPTEMBER.

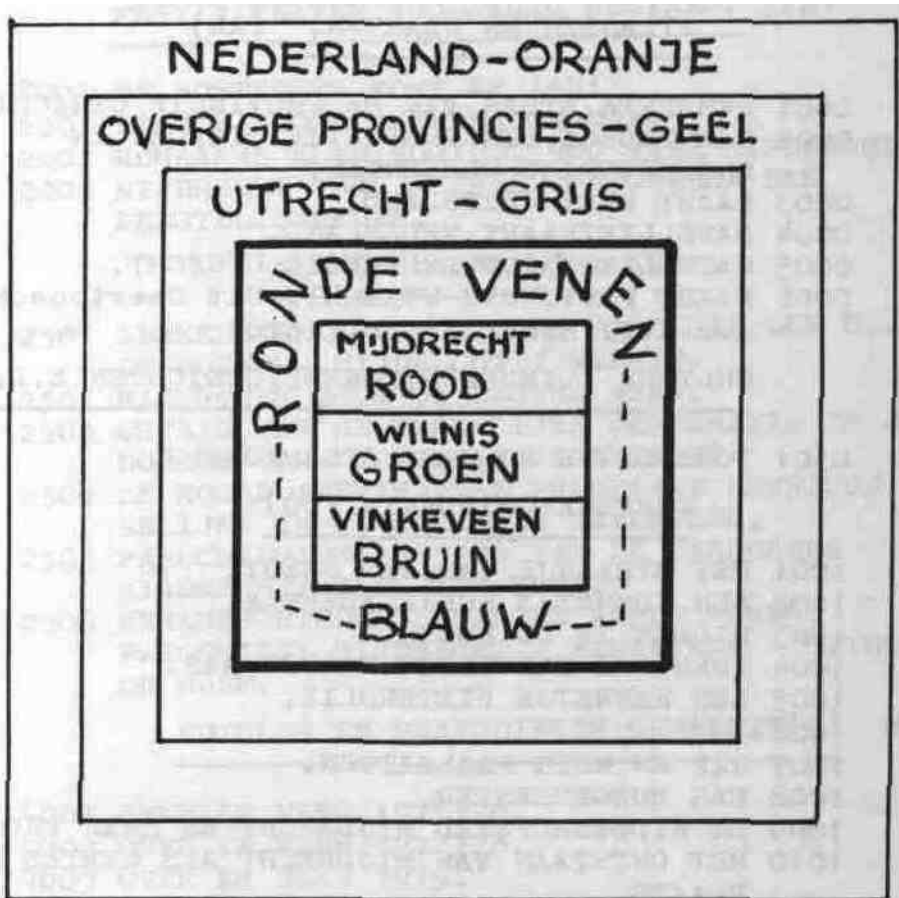
6. KOPIJ is altijd welkom, weet U wel? D O E N !

Catalogue van Boeken,
Caerten, Prenten,
Munten e.d.
Der
Historische Vereniging
„De Proosdylanden”

Uitgave mei
1989

- AK - ATLASSEN EN KAARTEN
- CU - CULTUUR (LIEDEREN, TONEEL, GEDICHTEN E . D .)
- DG - DORPSGESCHIEDENIS
- FB - FOTO'S EN FOTOBOEKEN
- FN - FESTIVITEITEN 900-JARIG BESTAAN
- KG - KERKGESCHIEDENIS
- KM - KERAMIEK, GLAS E . D .
- MU - MUNTEN, MEDAILLES, GEDENKPENNINGEN
- NG - NOTULEN EN PERIODIEKEN GEMEENTE (N)
- OA - OORKONDEN, AKTEN E . D .
- PP - PERSPUBLIKATIES
- SB - STUDIEBOEKEN
- SR - SCHILDERIJEN, ETSEN, REPRODUCTIES E . D .
- SV - SCHOLEN, VERENIGINGEN, STICHTINGEN
- VW - (OVERIGE) VOORWERPEN
- VD - WATERSCHAPPEN, DROOGMAKERIJEN
- ZV - ZUSTERVERENIGINGEN

ATLASSEN EN KAARTEN. (AK.)

- 0001 GEMEENTE ATLAS VAN DE PROVINCIE UTRECHT.
- 0002 CAERTBOECK DER PROVINTIE UTRECHT EN
ONDERHOORIGE GEMEENTEN.
- 0003 KAART VEST FRIESLAND.
- 0004 SATELLIETKAART NEDERLAND.
- 0005 SATELLIETKAART PROVINCIE UTRECHT.
- 0006 KAART PROVINCIE UTRECHT. Uit Caertboeck
der XVII Nederlanden.(1616)

CULTUUR (LIEDEREN, TONEEL, GEDICHTEN E. D.) CU

- 0501 TONEELSTUK 40 JAAR STORMVOGELS,
DORPSGESCHIEDENIS (DG)

- 1001 HET STRAATJE VAN VAN SOEST,
- 1002 EEN KOMMETJE SUKKELADEMELK.
- 1003 MIDDEN IN DE ROOS.
- 1004 TOEN OMA EEN KLEIN MEISJE WAS.
- 1005 EEN KANNETJE PIETEROLIE.
- 1006
- 100? RAP EN RUIG PAALZITTEN.
- 1008 DAG BURGEMEESTER.
- 1009 DE RIDDERHOFSTAD MIJDRECHT EN HAAR PROOSTEN.
- 1010 HET ONTSTAAN VAN MIJDRECHT ALS GEBIED EN
PLAATS.
- 1011 DE DORPEN MIJDRECHT EN VILNIS.
- 1012 HISTORISCH VERHAEL VAN DE FRANSCHE TYRANNYE.
- 1013 TRAGEDIE IN WA VER VEEN.
- 1014 DE VEERTIG HOEVEN. BIJDRAGE TOT DE ONTSLUI-
TING VAN EEN VEENGEBIED.
- 1015 EEN ONDERZOEK NAAR DE WORDINGSGESCHIEDENIS
VAN MIJDRECHT.
- 1016 DE 800 TURFJAREN VAN VINKEVEEN.
- 1017 UIT DE GESCHIEDENIS VAN ZEVENHOVEN.

FOTO'S EN FOTOBOEKEN (FB)

- 1501 DE RONDE VENEN IN WOORD EN BEELD.
- 1502 HERINNERINGEN AAN MIJDRECHT VAN TOEN. f 1)
- 1503 HERINNERINGEN AAN MIJDRECHT VAN TOEN. (2)

FESTIVITEITEN 900-JARIG BESTAAN. (FN)

- 2001 DE POSTKOETS KOMT ER AAN!
- 2001 WILNIS 900 - FEESTPROGRAMMA.
- 2002 ROMAANSE KLEDINGGIDS. 900 JAAR MIJDRECHT.
- 2003 MIJDRECHT 1085 - 1985. PROGRAMMA DER FEESTELIJKHEDEN.

KERKGESCHIEDENIS. KG

- 2501 KERKELIJKE KUNST UIT DE PAROCHIE DER H.Joh. DE DOPER - MIJDRECHT / WILNIS.
- 2502 WAVERVEEN DOOR DE EEUWEN HEEN.
- 2503 CRISIS VAN DE KERKELIJKE REFORMATIE IN DE DORPEN VAN DE PROVINCIE UTRECHT.
- 2504 DE NOORD AMERIKAANSE PREDIKANT HENRICUS SELIJNS IN DE GEMEENTE WAVERVEEN.
- 2505 PAROCHIEGIDS 1985/86 VAN DE PAROCHIES MIJDRECHT/WILNIS/DE HOEF.
- 2506 KERKGESCHIEDENIS VAN DE RONDE VENEN. PAROCHIES: MIJDRECHT - VINKEVEEN - UITHOORN - DE HOEF.

NOTULEN EN PERIODIEKEN GEMEENTE(N) NG

- 4001 OVER EN WEER 1975/76.
- 4002 OVER EN WEER 1977/78.
- 4003 OVER EN WEER 1979.
- 4004 OVER EN WEER 1980.
- 4005 OVER EN WEER 1981.
- 4006 OVER EN WEER 1982.
- 4007 OVER EN WEER 1983.
- 4008 OVER EN WEER 1984.
- 4009 OVER EN WEER 1985.
- 4010 OVER EN WEER 1986.
- 4011 OVER EN VEER 198?.
- 4012 OVER EN WEER 1988.

OORKONDEN. AKTEN E.D. (OA)

- 4501 TRANSPORT VAN EENE BURGERBEHUIZING EN MOESTUIN IN MIJDRECHT. (Hoek Dorpsstraat/ STATIONSSTRAAT) de dato 10-11-1843.
- 4502 ZIE BOVEN - de.dato 1-5-1880

PERSPUBLIKATIES (P B)

- 5001 JAARBOEK 198? - deel 1 .
- 5002 JAARBOEK 198? - deel 2 .
- 5003 JAARBOEK 1988 - deel 1 .

STUDIEBOEKEN (SB)

- 7001 HANDLEIDING VOOR DE BEOEFENING VAN LOKALE EN REGIONALE GESCHIEDENIS.
- 7002 BEKNOPTE BIBLIOGRAFIE VAN TOPOGRAFISCH-HISTORISCHE UITGAVEN OVER DE PROV.UTRECHT.
- 7003 KLINKENDE MUNT. GESCHIEDENIS VAN HET GELD IN DE LAGE LANDEN.

SCHOLEN, VERENIGINGEN, STICHTINGEN. (SV)

- 6001 VIOS 1900/1950. OFFICIËLE FEESTGIDS.
- 6002 VIOS 1900/1985.
- 6003 VRIJWILLIGE BRANDWEER WILNIS. 19[^]7-1987.
- 6004 DE STORMVOGEL. CLUBBLAD R. K. VOETBALVEREN.

WATERSCHAPPEN EN DROOGMAKERIJEN (WD)

- 7501 SCHOUWBRIEF DROOGMAKING POLDER VAN BOSENHOVEN ONDER MIJDRECHT. (1809)